

МІЖНАРОДНІ АСПЕКТИ ЩОДО БОРОТЬБИ З НАСИЛЛЯМ СЕРЕД ДІТЕЙ В РІЗНИХ КРАЇНАХ СВІТУ

У статті дається характеристика обов'язку батьків щодо виховання своїх дітей згідно сімейного законодавства України і яка передбачена адміністративна відповідальність за невиконання цього обов'язку.

Ключові слова: права дитини, обов'язки батьків щодо виховання дітей, належне виховання, неналежне виховання, адміністративна відповідальність.

Розвиток людства класифікується новими підходами щодо втілення одного з головних принципів міжнародного праводобросовісне виконання зобов'язань суб'єктом міжнародного права, які він сам добровільно взяв. Цей принцип стає в нагоді якщо розглядати питання діяльності держав по захисту прав дітей, особливо в питанні захисту дитячої недоторканості. Все світове людство на сьогодні засуджує будь-яке насилля над дитиною, при цьому підкреслюючи, - недоторканість є головним чинником у розвитку дитячої особистості.

Підкреслюючи, на сьогодні є нагальним дотримання прав людини, що в основі має реалізацію абсолютного права дитини - права на особисту недоторканість. Зауважимо, саме в становленні недоторканості як існування дитини в суспільстві визначено і в Конвенції про права дитини. [1, С. 18]. Зокрема, норма визначає чітко - дитина не може бути підданий ніякому насиллю. Серед відповідальності за насилля визначено ряд дій, — за які держави, як суб'єкти міжнародного права, відповідають. Про це говорять більшість міжнародних актів, де підкреслюють, що держави, які підписали цей міжнародно-правовий акт, у національному законодавстві встановили ступінь відповідальності за насилля над дітьми. [2, С. 22]

Не слід думати, що боротьба з насиллям притаманна нашій країні, чи то цю політику проводять і інші країни. Так, наприклад, Англія у 1989 році прийняла спеціальний Акт про права дитини, яким заборонила будь-яке насилля, але не розповсюджуються ці норми за винятком насилля у приватних

школах, де по цей час є тілесні покарання. В той же час Японія ще у 60 роках у своєму законодавстві заборонила у сім'ях тілесні покарання дітям. [3, С.]

У США встановлено - батьки за тілесні ушкодження нанесені дитині можуть бути покарані до 5 років позбавлення волі [4, С.] Україна не пасе задніх і знаходиться на центральному місці в правовому забезпеченні. Держава має норми щодо захисту прав дитини від насилля. В основу політики України щодо забезпечення прав та інтересів дітей покладено гуманістичні принципи і вимоги Конвенції про права дитини та інших міжнародних договорів у цій галузі, які закріплено в положеннях Конституції України та інших правових актах. Але, як правильно зазначено у державній щорічній доповіді про становище дітей в Україні, наше законодавство ще не повною мірою відповідає міжнародним стандартам. Під час розгляду на Комітеті з прав дитини доповіді України щодо виконання зобов'язань за Конвенцією про права дитини членами комітету було зроблено зауваження щодо недостатнього додержання нашою країною міжнародних стандартів прав дитини. Особливу стурбованість у Комітеті викликали: 1) відсутність законодавства про захист дитини від насильства і посягань на особистість з боку батьків, або осіб, які їх заміщують, і дорослих членів сім'ї; 2) надмірна інституціоналізація дітей; 3) невідповідне поводження з дітьми, які перебувають у конфлікті із законом; 4) розбіжність між максимальним віком обов'язкової освіти (15 років) та мінімальним віком прийняття на роботу (16 років), що створює труднощі юридичного характеру під час працевлаштування дітей після закінчення 9 класів [5, С. 42]. На нашу думку, докорінно не змінити тільки становища з додержанням міжнародних стандартів прав дитини в Україні, але й систему правової, свідомості суспільства, практику поводження з дітьми.

Наголосимо, в Конституції України закріплено заборону будь-якого насильства над дитиною. Статтею 52 передбачено, що «будь-яке насильство над дитиною та її експлуатація переслідуються за законом». [6, С.] Ця норма частково враховує зауваження Комітету з прав дитини на державну доповідь України. Але вона відрізняється від міжнародного стандарту, сформульованого в ст. 19 Конвенції і не враховує особливостей статусу дитини, визнаних у світі. [7, С, 19-20] В міжнародному стандарті передбачається вжиття всіх необхідних законодавчих, адміністративних, соціальних і просвітніх заходів з метою

захисту дитини від усіх форм фізичного та психологічного насильства, образи чи зловживань, відсутності піклування чи недбалого і брутального поводження та експлуатації, включаючи сексуальні зловживання з боку батьків, законних опікунів чи будь-якої іншої особи, яка піклується про дитину. Причому, заходи із захисту передбачають розроблення соціальних програм з метою надання необхідної підтримки дитині і особам, які піклуються про неї, а також інші форми запобігання, виявлення, повідомлення, передачі та розгляд, розслідування, лікування та інші заходи у зв'язку з випадками жорстокого поводження з дитиною. Для України дуже важливо чітко визначити в законодавстві, в чому саме полягає насильство, що воно може мати фізичну та психічну форму і здійснюватися у вигляді образи чи зловживань, відсутності піклування, брутального поводження та експлуатації, включаючи сексуальну. Суб'єктом насильства виступають не просто фізичні особи, а батьки, законні опікуни чи будь-які особи, які піклуються про дитину. В країні зростає кількість проявів жорстокого поводження в сім'ї. У 1996р. 144 дитини загинули від таких дій, а 89 осіб скінчили життя самогубством, що, за даними соціологів, педагогів та криміналістів, на 50% спричинено сімейними обставинами [8, С. 17]. Погоджуючись з доводами авторів державної доповіді про становище дітей в Україні щодо необхідності законодавчого закріплення відповідальності за такі дії, хотілося б наголосити на потребі закріплення цього положення саме в конституційній нормі. Захист дитини від насильства батьків та інших осіб, які піклуються про неї, є важливою складовою визнання прав дитини, на чому ґрунтуються міжнародні стандарти.

Саме на цьому було зосереджено увагу на Всесвітньому конгресі щодо сексуальної експлуатації дітей в 1996р. у Стокгольмі, в якому брала участь і Україна. В Декларації і Програмі дій, розроблених цим конгресом, проголошено, що кожна дитина має право на повний захист від усіх форм сексуальної експлуатації та насильства, і всі країни світу зобов'язалися, відповідно до Конвенції про права дитини, захищати дитину від сексуальної експлуатації та насильства і забезпечувати фізичне та психологічне одужання і соціальну реінтеграцію дитини-жертви. Конгрес закликав усі держави запровадити кримінальну відповідальність за комерційну сексуальну експлуатацію дітей та інші форми сексуальної експлуатації дітей, за втягування дітей у цю індустрію. Отже,

викладене доводить, що наведені положення Конституції України потребують доповнення у законодавстві у зв'язку з міжнародно-правовими зобов'язаннями нашої держави додержувати міжнародних стандартів прав дитини. [9, С. 23]

Взагалі доводиться констатувати: одним із чинників зростання жорстокості й насильства в суспільстві є ворожість, з якою люди реагують на відчуття власної неповноцінності. Принижені кимось, вони намагаються принизити інших. Часто об'єктом приниження і насильства стає саме дитина, яка не може відстояти свою гідність у конфлікті з дорослим. Останнім часом ця проблема привертає увагу як спеціалістів, так і активістів, поборників прав дитини. Щоб допомогти професіоналам у практичній роботі щодо виявлення і точної кваліфікації фактів жорстокого поводження з дітьми, ще 1962 року вчені ввели в обіг науковий термін «синдром скривдження дитини».

Жорстоке ставлення до дітей виявляється в різних формах - від небажання їх доглядати до байдужості, фізичних покарань і сексуального насильства(згвалтування). Через це у світі щорічно помирає близько 2 тис. дітей. На думку ж експертів з питань дитинства, щорічно два-три мільйони дітей стають жертвами жорстокого або безвідповідального до них ставлення. Проте й ця цифра, вочевидь, занижена, оскільки діти часто соромляться або бояться розповісти про те, що над ними знущаються. Є й такі, що не знають іншого ставлення до себе, а через те вважають його нормою. Варто зазначити, що в Україні не проводилось спеціальних досліджень з цього питання, а тому важко судити про точну кількість дітей, які зазнали на собі жорстокості дорослих. Однак, велика кількість безпритульних, жебраків, неповнолітніх злочинців та повій, токсикоманів і наркоманів, врешті-решт - бездоглядних дітей та дітей-інвалідів дає підстави робити висновки про неблагополуччя наших дітей.

На національному рівні на жаль це є не всюди і законодавство, співпадає з реальністю і особливою проблемою є дотримання батьками норм, які забороняють насилля.

На цьому аспекті є потреба зупинитися, детально це реальне етап насилля щодо дітей у різних країнах, попри, декларованість захисту і дійсність є іншою. Щодо дійсності, то нам думається є потреба для вивчення взяти ті країни в яких законодавства вже були нами проаналізовані. Так в Японії дійсно за статистикою поліції таке насилля над дітьми становить - 4. 2% від загальної кількості насильницьких проявів США від насилля, батьків та

дорослих, відповідно до досліджень В. Кіппінг потерпає, кожна 4 дитина, яка піддана насиллю, щодо дівчат то кожна 3, а хлопці - 5. [10] Особливо цей прояв є до категорії дітей за ознаками раси. При цьому расовість є суттєвою ознакою насилля щодо дітей. [11, С.]

У Великій Британії під час різних змін насилля ще залишається притаманним, в тому числі расове, що є спорідненим зі США.

В Україні стан насилля щодо дітей відповідно до дослідження Комітету по захисту прав дитини 2005 року становить, кожна 7 дівчинка - була піддана насиллю, і кожний 11 хлопець від батьків, або осіб, що їх замінює. [12]

Слід відзначити, що - законодавство України, зокрема сімейний кодекс України, який набрав чинності з 1 січня 2004р. (ст. 150), встановлює обов'язки батьків щодо виховання та розвитку дитини.

Зокрема батьки зобов'язані:

- виховувати дитину в дусі поваги до прав та свобод інших людей, любові до своєї сім'ї та родини, свого народу, своєї Батьківщини;
- піклуватися про здоров'я дитини, її фізичний, духовний та моральний розвиток;
- поважати дитину.

Крім цього забороняються будь-які види експлуатації батьками своєї дитини, а також забороняються фізичні покарання дитини батьками і застосування ними інших видів покарань, які принижують людську гідність дитини.

Ці положення Сімейного кодексу України повністю відповідають вимогам ст. 18 Конвенції про права дитини, схваленої ООН у 1989 р. Згідно цієї Конвенції обов'язок виховувати, ростити дитину-найважливіший обов'язок матері та батька. Це - обов'язок не лише перед дитиною, а й перед усією родиною та суспільством.

Як правильно стверджують Сухомлинський В. Ушинський К., та М. Антокольська, виховання - це тривалий процес впливу на дітей, який передбачає як здійснення батьками дій, спрямованих на досягнення певного результату, так і несвідомий вплив на дітей, який відбувається постійно у процесі їх спілкування [13, С. 115].

Дитина має право на належне батьківське виховання. Це закріплено крім Сімейного кодексу України і в ст. 12 Закону України «Про охорону дитинства» від 26 квітня 2001р. [14,

С. 142]. На кожного з батьків покладається однакова відповідальність за виховання дитини. Виховання включає комплекс дій батьків, які спрямовані на духовний розвиток дітей, формування їх особистості, розвиток здібностей тощо.

Як правильно зазначає професор Червоний Ю.С., виховання - це процес, який передбачає не тільки здійснення батьками певних дій, а й певну реакцію на них з боку дитини. Отже, можна сказати, що обов'язку батьків щодо виховання дитини відповідає її право одержувати від них належне виховання [15, С. 247].

Що розуміти під належним вихованням? У вище зазначеній статті Сімейного кодексу України (ст. 150) визначені головні напрямки виховного процесу, який мав би зосереджуватися на основних суспільних цінностях - повазі до інших людей, любові до членів своєї сім'ї, родини. І тут варто погодитись з думкою професора Ромовської З.В., що виховання почуття любові може здійснюватися лише засобами любові. Любов для дитини - це її внутрішня потреба. Брак любові у дитячі роки - це духовний дисбаланс на усе життя [16, С. 297].

В Законі України «Про освіту» (ст. 59) детально визначено, які дії належить вчиняти батькам для розвитку дитини як особистості. Зокрема, батьки зобов'язані виховувати у дітей працелюбність, почуття доброти, милосердя, шанобливе ставлення до старших [17, С. 451].

Законодавство віддає явну перевагу сімейному вихованню перед іншими його формами. Йому підпорядковані такі форми виховання дітей (крім рідної сім'ї), як усиновлення, становлення над дітьми опіки та піклування, влаштування дитини у прийомну сім'ю і дитячий будинок сімейного типу, передача дитини у сім'ю патронажного вихователя.

У ч. 3 ст. 4 Сімейного кодексу України зазначено, що кожна особа має право на проживання в сім'ї. Як підкреслює Л. Пчелинцева, право жити і виховуватись у сім'ї є одним з найважливіших прав дитини [18, с. 148]. Це тому, що одна з основних особливостей виховання полягає в тому, що його реалізація пов'язана з безпосереднім впливом вихователя на особистість. У Сімейному кодексі України міститься чи мало норм, які слугують забезпеченню особистого контакту вихователя з тим, кого він виховує.

До них, зокрема, належать:

- ст. 160 СК, яка визначає місцем проживання дитини, яка не досягла 14-річного віку, місце проживання їхніх батьків;

- ст. 163 СК закріплює право батьків на відібрання малолітньої дитини від іншої особи, яка утримує її у себе не на підставі Закону або рішення суду;
- ст. 168 СК сприяє збереженню особистого контакту дітей і батьків навіть після позбавлення їх батьківських прав;
- ст. 247 СК зобов'язує опікуна або піклувальника проживати разом з дитиною, над якою встановлено опіку чи піклування.

Батько або матір зобов'язані виховувати дитину і у тому разі, якщо вони разом з нею не проживають. Той із батьків, який проживає окремо від дитини, зобов'язаний брати участь у її вихованні, а це означає, що він має право на особисте спілкування з нею. Це закріплено у ст. 157 СК.

Конвенція про права дитини (ст. 32) передбачає захист дитини від економічної експлуатації та виконання роботи, яка може бути небезпечною для її здоров'я, бути перешкодою одержанні освіти, фізичного, розумового, духовного, морального і соціального розвитку. Ст. 34 цієї ж Конвенції зобов'язує держави-учасниці захищати дитину від усіх форм сексуальної експлуатації: у проституції, в порнографії та порнографічних матеріалах. Цьому ж слугує і Конвенція Міжнародної організації праці №182 про заборону та негайні заходи щодо викорінення найгірших форм дитячої праці, а також рішення Міжнародної конференції щодо боротьби з дитячою порнографією в Інтернеті (Відень, 1999 р.).

Виконання дитиною батьківських настанов має забезпечуватися лише за допомогою методів, які не принижують гідності дитини, не порушують її конституційні права як людини. Окремо підкреслюється, що батьки зобов'язані поважати дитину. Дуже розумний коментар до цього обов'язку дає професор Ромовська З.В. Повага до дитини має базуватися на визнанні незаперечної істини: дитина - це маленька дитина, зі своїм внутрішнім світом, своїми уподобаннями, своїми бажаннями та потребами. Повага до дитини - це повага до її прав, визначених Конвенцією про права дитини та іншими законодавчими актами. На думку Ромовської З.В. прояви неповаги батьків до дітей умисні чи випадкові, неосмислені - є, на жаль, явищем поширеним: мати без відома дитини викинула на смітник її улюблену іграшку; батько у грубій формі вичитував дитину за низьку оцінку в школі; мати силоміць впила в дитину їжу, яку вона не любить; батько публічно покарав сина за якусь провину [19, С. 298].

Наведені вище положення ст.150СК України певною мірою відповідають ст.1 Закону України «Про запобігання насильства в сім'ї»

від 15.11.2001р. Після схвалення цього Закону Верховною Радою України була встановлена адміністративна відповідальність за вчинення насильства в сім'ї, зокрема, Кодекс України про адміністративні правопорушення доповнений ст. 173 - «вчинення насильства в сім'ї або невиконання захисного припису». Оскільки на практиці дуже часто насильство в сім'ї зустрічається щодо дітей, то ці нормативно-правові акти мають безпосереднє відношення до захисту прав дітей.

Згідно з ч. 3 ст. 151 СК України батьки самі вирішують питання про вибір форм та методів виховання дитини. Проте-це їх право, як й будь-яке інше, має свої межі. Тому батьки мають право обирати такі форми та методи виховання які не суперечать закону і моральним засадам суспільства. Ч. 7 ст. 150 СК України встановлює заборону застосування батьками до їх дітей фізичних та інших видів покарань, які принижують людську гідність дитини. При цьому слід звернути увагу на те, що закон забороняє не лише фізичні, а й інші види покарання, які принижують людську гідність дитини(тримання у підвалі, іншому темному приміщенню, позбавлення їжі тощо). Така заборона відповідає вимогам ст. 26 Конституції України, що одним із прав людини є право на особисту недоторканість.

Разом з тим можна погодитися з думкою професора Червоного Ю. С., що положення, наведене у ч. 7 ст. 150 СК України, є не зовсім точним. Адже людська гідність - це суб'єктивна категорія. Тому одне й те саме покарання, але застосування до різних дітей, може принижувати і не принижувати їх людську гідність [20, с. 247].

За ухилення батьків або осіб, які їх замінюють, від виконання обов'язків щодо виховання дітей встановлена адміністративна відповідальність. Згідно ст. 184 Кодексу України про адміністративні правопорушення ухилення батьків або осіб, які їх замінюють, від виконання передбачених законодавством обов'язків щодо виховання дітей — тягне за собою:

- попередження;
- накладення штрафу від одного до трьох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Якщо ті самі дії з боку батьків будуть вчинені повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення, то це потягне за собою накладення штрафу від двох до чотирьох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Законодавець також вважає прогалиною у належному вихованні своїх дітей тих батьків, діти котрих вчинили

адміністративні правопорушення або діяння, що містять ознаки злочину.

Так, відповідно до ст. 12 КпАП адміністративній відповідальності підлягають особи, які досягли на момент вчинення адміністративного правопорушення 16-річного віку. За правопорушення дітей, які не досягли 16-річного віку несуть відповідальність батьки або особи, які їх не замінюють.

Звідси, вчинення дитиною віком від 14 до 16 років адміністративного правопорушення - тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від трьох до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Вчинення дитиною діянь, що містять ознаки злочину, відповідальність за які передбачено Кримінальним кодексом України, якщо вона не досягла віку, з якого настає кримінальна відповідальність, - тягне за собою накладання штрафу теж на батьків або осіб, що їх замінюють, від 10 до 20-ти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Тому, невпевнені у собі батьки часто відчувають страх бути знехтуваними своїми дітьми. Вони страждають від заниженої самооцінки, нездатності протистояти життєвим негараздам. Вони сподіваються, що саме дитина стане для них джерелом самоствердження, впевненості у собі й собі й своїй любові. Інколи складається враження, що деякі батьки певною мірою «розраховують», що саме діти створять їм життєвий комфорт і привнесуть в їхні стосунки любов і злагоду.

Можна вважати, що жорстоке ставлення до дітей - результат взаємодії багатьох чинників. До уваги слід брати як кожную дитину зокрема, так її батьків, психологічні характеристики особистості, соціальні чинники, які впливають на сім'ю, суспільні інститути, характер нашого суспільства в цілому. Отже, крім сімейної системи виховання, соціальне середовище. Найчастіше збочене ставлення до дітей спостерігається у малозабезпечених, а також у конфліктних сім'ях. Деякі спеціалісти вважають, що це явище пов'язане із значною терпимістю до високого рівня насилля у нашому суспільстві. Проте дедалі більше утверджується також точки зору, що тим, хто жорстоко поводить з дітьми, потрібні допомога й розуміння.

Сучасний стан агресивності суспільства - вагомий аргумент на користь того, що конче необхідні спеціальні програми допомоги батькам та сім'ям, спеціальна, безперервна і багатоступенева підготовка до виконання батьківських функцій.

Сім'ям має бути надана можливість одержувати професійну допомогу в консультативних пунктах, у спеціально створених школах (наприклад, школах молодих батьків), а за певних життєвих ситуацій - термінову допомогу через телефон довіри. Останнє досить поширене і виправдовує себе в багатьох країнах Західної Європи. Телефони довіри і в деяких великих містах України, але їх замало, а потрібні вони практично в кожному населеному пункті.

Чимало проблем у батьків, і взагалі у дорослих, виникає через їх необізнаність з юридичними нормами, в тому числі з тими, які торкаються правових стосунків між батьками й дітьми. Отже, в процесі підготовки молоді до сімейного життя, до виконання ними батьківських функцій необхідно наголошувати, що у Конституції та ратифікованій Україною Декларації прав дитини чітко зазначено, що батьки відповідальні за створення таких умов розвитку дитини, які сприятимуть її фізичному, розумовому, духовному зростанню та соціальному становленню, що дитина має право на повагу її як особистості, незалежно від віку чи соціального статусу. Завдання педагогів, психологів, юристів та інших фахівців - донести до батьків суть цих документів, навчити їх бачити в своїх дітях не власність, а самодостатню особистість.

На жаль, закони часто просто не виконуються. Ніхто не несе відповідальності за порушення чинного законодавства, як здебільшого немає і прикладу додержання законності у верхніх ешелонах влади. Така ситуація не дає змоги виховувати законслухняних громадян, без чого важко розраховувати на лад у суспільстві та на повагу в ньому особистості, сприйняття ідеї про її цінність та унікальність незалежно від віку, а отже - і повагу до особистості дитини, навіть зовсім малої. Виховання законслухняної людини має розпочинатися з перших хвилин її життя(коли забезпечуються її біологічні потреби) створенням умов безпеки і впевненості у майбутньому на основі любові і поваги до неї та позитивної самооцінки, умов самореалізації. Ці завдання мають стати першочерговими не тільки для кожної конкретної сім'ї, а й загалом для держави, адже їх вирішення необхідно забезпечувати комплексно. Безперечно, цього, як і законслухняності громадян усіх вікових та соціальних груп, не можна сподіватися надто швидко, але до цього необхідно прагнути, а також проводити відповідну роботу в суспільстві через залучення всіх соціальних інститутів.

Однак, з переліку законодавства України, що потребує змін і доповнень у зв'язку з міжнародно-правовими зобов'язаннями нашої держави у галузі забезпечення інтересів і прав дитини, поки що прийнято тільки декілька важливих законів: Закон України «Про внесення змін і доповнень до Кодексу про шлюб та сім'ю України» від 30 січня 1996р., що регулює усиновлення в межах України і іноземцями відповідно до міжнародних стандартів; Закон України «Про внесення змін і доповнень до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про внесення змін і доповнень до Кодексу про шлюб та сім'ю України» від 24 березня 1998р., який передбачає доповнення відповідно до міжнародних стандартів Кримінального кодексу України, Кримінально-процесуального кодексу України, Кодексу України про адміністративні правопорушення і Закону України «Про нотаріат». Дуже важливо, що Кримінально-процесуальним кодексом передбачено відповідальність за незаконні дії щодо усиновлення(удочеріння) (ст. 115²КПК України) і за торгівлю людьми взагалі, і неповнолітніми особливо, з метою сексуальної експлуатації, використання в порнобізнесі, втягнення у злочинну діяльність, до боргової кабали, усиновлення в комерційних цілях, використання в збройних конфліктах, експлуатації їх праці (ст. 124¹ КК України).

Досі не закріплено в українському законодавстві такі важливі стандарти, як визнання за дитиною права звертатися в суд і адміністративні органи про захист своїх прав (п. 2ст. 9, статті 12, 15, 25, п. сі ст. 37, 40 Конвенції). Відсутній в Україні і механізм захисту дитини від усіх форм експлуатації та жорстокого поводження (ст. 36 Конвенції). Не встановлено відповідальність дорослих членів сім'ї за порушення прав дитини на недоторканість особи, посягання на честь і гідність, а також забезпечення захисту інтересів і прав дітей під час збройного конфлікту та стихійного лиха.

Отже, аналіз українського законодавства дає підстави стверджувати, що стосовно дітей воно базується на гуманних принципах, закріплених у Конвенції про права дитини та інших міжнародних актах. Але в ньому ще неврахований принципово новий підхід до дитини як рівноправного члена суспільства, а також мають місце істотні прогалини щодо багатьох міжнародних стандартів прав дитини та відповідних процедур для здійснення низки проголошених і закріплених у законодавстві України прав дитини. Це, на нашу думку, свідчить

про необхідність розробки і прийняття відповідно до міжнародних стандартів законів України про права дитини.

In the article description of duty of parents in relation to education of the children in obedience to the domestic legislation of Ukraine and what foreseen administrative responsibility' is given for non-fulfillment of this duty.

Keywords: *rights for a child, duties of parents in relation to education of children, proper education, improper education, administrative responsibility.*

СПИСОК ОСНОВНИХ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Конвенція про права дитини//Збірник нормативно-правових актів у сфері захисту прав дітей. - 2003. - С. 18.
2. Конвенція про права дитини//Збірник нормативно-правових актів у сфері захисту прав дітей. - 2003. - С. 22.
3. Акт про права дитини//Переклад Вишневецького Д. І. - К.: Право, 1990,- 18с.
4. Сравнительное уголовное право США, „Японии, Великой Британии и др. - М.: 1998 с.
5. Committee on the Right of the Chillol. Report on tenth session (Geneva, October-November 1995) Observations oloptel by the Committee. - Doc, UN CRC/ 15/ALL. 42
6. Конституція України, - К.: Офіційне видання ВР України-1996.
7. Конвенція про права дитини//Збірник нормативно-правових актів у сфері захисту прав дітей. - 2003. - С. 19-20.
8. Про становище дітей в Україні за підсумками 1996р. Державна щорічна доповідь. - К., 1997. - С. 6.
9. О. Вінгловська. Сучасний рівень додержання міжнародних стандартів прав дитини в законодавстві України. // Український часопис прав людини. - 1999. - С. 23.
10. В. Киппинг. Каждый из 4. / Перевод Купряшкиной С. П. - К., 1990.-с. 16-19.
11. Там само. - с. 29.
12. Н. Петрова. Правові шляхи вирішення реальних потреб дітей//Права людини в Україні. - 1995. - С. 18.
13. Антокольська М. В. Сімейне право - М., 1999р.-С. 115.

14. Відомості Верховної Ради України. - 2001. - №30. - Ст. 142.
15. Сімейне право України: Підручник/За ред. Ю. С. Червоного.- К.: Істина, 2004.-С. 247.
16. Ромовська З. В. Сімейний кодекс України: Науково-практичний коментар. - К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. - С. 297.
17. Відомості Верховної Ради України. - 1991. -№34-Ст. 451.
18. Пчелинцева Л. М. Сімейне право Росії. - М., 2000. - С. 148.
19. Ромовська З. В. Сімейний кодекс України: Науково-практичний коментар. - К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. - С. 298.
20. Сімейне право України: Підручник/За ред. Ю. С. Червоного. - К.: Істина, 2004. - С. 24.

УДК 364 (477. 43-25)

Магур Н. І.

ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ СЛУЖБ У СПРАВАХ ДІТЕЙ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ ЩОДО ЗАХИСТУ ДИТИНИ ВІД ЖОРСТОКОСТІ ТА НАСИЛЛЯ

В статі висвітлено причини та особливості сімейного насилля, розглянуто методи та прийоми роботи служб у справах дітей Хмельницької області.

Ключові слова: насилля в сім'ї, законодавча база, профілактичні заходи.

Кожній дитині гарантується право на свободу, особисту недоторканність та захист гідності.

Конституція України зазначає, що будь-яке насильство над дитиною та її експлуатація переслідуються законом. Ст. 28 встановлює, що «ніхто не може бути підданий катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує його гідність, поводженню або покаранню».

На даний час проблема жорстокого поводження з дітьми в сім'ї винесена з розряду приватної проблеми родини на держаний рівень. Прийнято ряд законів, які є важливим кроком в боротьбі